

حسینیّه آیت‌الله حق‌شناس | دین و زیبایی‌های آن - ۶

پناهیان: زیبایی رفتار می‌تواند دل‌های دیگران را جذب کند

پناهیان: توجه به زیبایی رفتار بسیار مورد توجه اهل بیت(ع) بوده است. امام صادق(ع) می‌فرماید: **مَعَاشِرَ الشَّيْعَةِ كُونُوا لَنَا زِينًا وَ لَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْنًا (امالی صدوق/۴۰۰)**؛ ای شیعیان! زینت ما باشید. شیعه باید طوری رفتار کند که آبروی امام خودش را حفظ کند. علم مانند اسلحه است که می‌تواند باعث تسلیم شدن فرد مخالف شود ولی باعث جذب دل او نمی‌شود. اما این رفتار است که دل را می‌برد.

بخش‌هایی از **تشمین** روز سخنرانی حجت الاسلام و المسلمین علیرضا پناهیان در حسینیه آیت الله حق شناس با موضوع: **«دین و زیبایی‌های آن»** را در ادامه می‌خوانید:

راه دوم برای درک زیبایی دین این است که اساساً اهل محبت و زیبایی باشیم

• برای درک زیبایی دین و تجربه بیشتر از شیرینی ایمان، راه‌هایی را باید طی کرد و اقداماتی را انجام داد. یک راه تحت عنوان چشم بستن از زیبایی‌های دنیا، مورد اشاره قرار گرفت. یک اقدام دیگر این است که انسان اساساً اهل محبت و زیبایی باشد، روحیه لطیف داشته باشد، و توجه به نکات جزئی داشته باشد. خوب است که انسان با عاطفه برخورد بکند، با کسی که با هم نان و نمک خورده‌اند و رفاقتی با هم دارند، با محبت و با ایثار برخورد کند؛ و فقط با انصاف برخورد نکند، چون **حضرت علی(ع) فرمودند: «عَامِلٌ سَائِرِ النَّاسِ بِالْإِنصَافِ وَ عَامِلِ الْمُؤْمِنِينَ بِالْإِثَارِ(غررالحکم/۴۶۷)»** این روایت نشان می‌دهد که دو نوع رفتار باید داشته باشیم. یک رفتار منصفانه با غریبه‌ها و یک رفتار ایثارگرانه با مؤمنین. اینکه با همه رفاقتی برخورد کنیم، اشتباه است و این هم که با همه منصفانه و خشک و سرد برخورد کنیم اشتباه است.

کسی که متدین شد، باید در رفتارش، شیرینی و حلاوتی دیده شود

• آدم نباید خشک برخورد بکند. باید اهل محبت و زیبایی بود. مثلاً به عطر زدن توصیه شده است. پیامبر گرامی اسلام برای خرید عطر هزینه‌ای جدی در نظر می‌گرفتند. عطر چه ضرورتی دارد؟ عطر، زیبایی است؛ آن هم در مقام استشمام. اینکه فرد هنگامی که می‌خواهد بین مردم برود، به تزئین خودش اهمیت بدهد، حکایت از یک روحیه دارد؛ این روحیه لازم است. کسی که متدین شد، باید در رفتارش، شیرینی و حلاوتی دیده شود. در یکی از ادعیه که هنگام شستن دست و صورت از پیامبر اکرم(ص) نقل شده، حضرت می‌فرماید: **«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الزَّيْنَةَ وَ الْمَحَبَّةَ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَقْتِ وَ الْبِغْضَةِ»**؛ خدایا من از تو زینت و محبت می‌خواهم. خدایا من به تو پناه می‌برم از کینه‌توزی و بدعقن بودن؛ یعنی نرم و لطیف بودن را از تو تقاضا می‌کنم. این روحیه را داشته باشیم.

امام حسن(ع) به زیبایی در هنگام نماز توجه خاصی داشتند

• امام حسن مجتبی(ع)، وقتی می‌خواستند برای نماز بایستند، از ایشان می‌پرسیدند که چرا شما زیباترین لباس خودتان را برای نماز می‌پوشید؟ می‌فرمودند خدا زیباست؛ زیبایی را دوست دارد، من هم خودم را برای پروردگار عالم زیبا می‌کنم. و در ادامه این آیه را می‌خواندند که خداوند می‌فرماید: زینت و زیبایی‌های خودتان را در مسجد (و برای نماز) به کار بگیرید. **(رُوی عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ع أَنَّهُ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ لَيْسَ أَعْوَدُ يَتَابَهُ فَيَقِيلُ لَهُ فِي ذَلِكَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ فَاتَّجَمَلُ لِرَبِّي وَ تَلَا قَوْلَهُ تَعَالَى - يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ؛ عوالی اللئالی/ج/۳۲۱/۱)**. این نمونه‌ها، آن روحیه لطیف و زیبا را نشان می‌دهد.

• در روایت دیگری امام باقر(ع) می‌فرماید: **«تَزَيَّنْ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِالصَّنَدِ فِي الْأَعْمَالِ وَ تَحَبَّبْ إِلَيْهِ بِتَجَمُّلِ الْإِنْتِقَالِ»** با صادقانه رفتار کردن خودت را پیش خدا زیبا کن و کاری کن که طوری نزد خداوند محبوب بشوی که تو را زود ببرد. آدم نباید زیاد از مرگ فرار کند بلکه باید ملاقات پروردگار برای ما محبوب باشد.

• ما نمی‌توانیم در برخی از موارد، حسن زیبایی‌گرایی خود را مورد توجه قرار دهیم و آن را پرورش دهیم ولی در بقیه موارد زشت برخورد کنیم. در خاطرات حضرت امام(ره) هست که حتی زیر جامه خودشان را اتو می‌کردند، یا از قول هم حجره‌ای ایشان نقل شده است که همیشه لباس در داخل حجره هم مرتب می‌پوشیدند. ایشان هم اهل معنویت و عبادت و سیاست بود و هم به زیبایی اهمیت می‌داد.

زیبایی و آراستگی علمای اسلام از نگاه جاسوس انگلستان

• مستر همسفر که جاسوس انگلستان در میان مسلمانان بوده است، دوره‌هایی را با مسلمانان و در میان علماء زندگی کرده است تا راه‌های نفوذ را بررسی نماید. یکی از حرف‌هایی که از او در کتاب خاطرات مستر همسفر نقل شده این است که منزل به خانه علما رفته‌ام، علما با کمترین امکانات خیلی تمیز زندگی می‌کنند. اینها پوششان سفید است و آن را مستحب می‌دانند ولی ما بعد از سالها پیشرفت و تکنولوژی تازه به اینجا رسیده‌ایم که پزشکان لباس سفید بپوشند، او می‌گوید باید کاری کنیم که جوانان با علمای مسلمان ارتباط برقرار نکنند، و الا اگر آنها تمیز و آراسته بودن علما را ببینند، جذب ما نمی‌شوند. توصیه دیگر او به مقام‌های بالادست خودش این است که باید کاری کنیم که شهرهای زیارتی کثیف باشند. اگر شهرهای زیارتی تمیز باشند، وقتی اینها به اروپا که می‌آیند، جذب ما نمی‌شوند و غرب‌زدگی رواج پیدا نمی‌کند. این افراد استادی به نام ایلیس دارند. ایلیس روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، هنرهای تزئینی و ... را خوب مسلط است. شیطان می‌تواند به اولیاء خودش وحی بفرستد. **(وَ إِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ؛ انعام/۱۲۱)**

زیبایی رفتار می‌تواند دل‌های دیگران را جذب کند

• الان جهان، جهان نزاع بین زیبایی‌ها است، نه نزاع بین منطق‌ها و عقلانیت‌ها، گاهی زیبایی می‌آید و جامعه را با خودش می‌برد و نمی‌توان نشست و غصه عقلانیت را خورد. باید در این رقابت با دشمن هم، گوی سبقت را برابیم. توجه به زیبایی رفتار بسیار مورد توجه اهل بیت(ع) بوده است. امام صادق(ع) می‌فرماید: **مَعَاشِرَ الشَّيْعَةِ كُونُوا لَنَا زِينًا وَ لَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْنًا (امالی صدوق/۴۰۰)**؛ ای شیعیان! زینت ما باشید. شیعه باید طوری رفتار کند که آبروی امام خودش را حفظ کند. علم مانند اسلحه است که می‌تواند باعث تسلیم شدن فرد مخالف شود ولی باعث جذب دل او نمی‌شود. اما این رفتار است که دل را می‌برد. اگر دل جذب شود نیازی به استدلال ندارد. پیامبر اکرم(ص) هم ۴۰ سال به عنوان امین شناخته شده و بعد فرمود که اگر مرا قبول دارید، می‌گویم خدایی هست و من پیامبر او هستم. آغاز کار پیامبر اکرم(ص) اینگونه بود، نه صرفاً با کلاس عقاید و براهین اثبات خدا. رفتار زیبای خودش را به ما نشان می‌دهد. وجود شما باید زینت امام حسین(ع) و امام صادق(ع) باشد. نمی‌توان به مغازه عطاری رفت ولی بوی عطر نداد. نمی‌توان ایمان زیبا و قشنگی داشت ولی آن را با زیبایی ظاهر همراه نکرد.

زیبایی کلام، یکی از زیبایی‌های مهم است/چند مثال در مورد زیبایی کلام

• زیبایی مرد در کلام او است. **(رسول خدا ص: الْجَمَالُ فِي الرَّجُلِ اللُّسَانُ؛ میزان الحکمه/۱۸۲۶۷)** مثبت حرف زدن مهم است ولی بعضی‌ها فقط منفی حرف می‌زنند. پیامبر گرامی اسلام روزی دیدند که امام حسن(ع) و امام حسین(ع) بسیار ضعیف و بی‌رمق

هستند، عَلتَ را پرسیدند، حسنین(ع) فرمودند یا رسول الله(ص) ما سه روز است که غذا نخورده ایم. پیامبر(ص) دست بچه‌ها را گرفتند و به خانه حضرت زهرا(س) آمده و پرسید: فاطمه(س) من! در خانه غذا نداری؟ حضرت زهرا(س) فرمودند در خانه غذا نداریم، بلکه فرمودند یا رسول الله ما در خانه الان فقط شما را داریم، فقط شما را داریم یعنی غذا نداریم. (...فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص لِفَاطِمَةَ أَلْعِمِي ابْنِي، قَالَتْ مَا فِي بَيْتِي شَيْءٌ إِلَّا بَرَكَتُ رَسُولِ اللَّهِ؛ تفسیر فرات/۵۲۷)

• در مورد پیامبر اکرم(ص) می‌گفتند اگر کلمه لا اله الا الله نبود، هیچ وقت نمی‌شنیدی کلامی را با «لا» شروع کنند. امیرالمؤمنین(ع) می‌فرمایند: اگر کسی از حضرت درخواستی می‌کرد، اگر موافق بودند، «نعم» می‌فرمودند و اگر موافق نبودند سکوت می‌کردند و «لا» نمی‌فرمودند. (عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ع قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ص إِذَا سُئِلَ شَيْئاً فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَقَعْلَهُ قَالَ نَعَمْ وَ إِذَا أَرَادَ أَنْ لَا يَقَعْلَ سَكَتَ وَ كَانَ لَا يَقُولُ لَيْسَ لِي؛ دعوات راوندی/۴۰) زیبایی زبان، فصل طولانی و مهمی است. بعضی‌ها عادت کرده‌اند کلام را ولو در جهت تأیید سخن طرف مقابل هم باشد، با «نه» شروع می‌کنند. این روحیه، در زبان هم اثر می‌گذارد. مثلاً وقتی به او می‌گویی هوا آلوده است؛ جواب می‌دهد: نه! آخر می‌دانی چون هوا سرد شده و جریان باد هم نیست، هوا آلوده‌تر شده است. اگرچه او هم با این صحبت موافق است ولی پاسخ را منفی شروع می‌کند. یا مثلاً وقتی می‌گویند: هنوز آفتاب طلوع نکرده است. پاسخ مناسب و با روحیه زیبا این نیست که بگویی: نه!! آفتاب خیلی وقت است طلوع کرده است! زیبا سخن بگو، بگو: بله! البته یک ساعتی از طلوع آفتاب گذشته است.

• حضرت عیسی(ع) همراه اصحابشان می‌رفتند. در مسیر لاشه سگی را دیدند. هر کسی یک نکته منفی را گفت، ولی پیامبر خدا فرمودند: عجب دندان‌های سفیدی دارد. روح ایشان اینطوری است که اول زیبایی‌ها را می‌بیند. (وَ رُؤِيَ أَنَّ عِيسَى ع مَرَّ وَ الْحَوَارِيُّونَ عَلَى حَيْفَةٍ كَلْبٍ فَقَالَ الْحَوَارِيُّونَ مَا أَتَنَّ رِيحَ هَذَا الْكَلْبِ فَقَالَ عِيسَى ع مَا أَشَدَّ بِيَاضَ أَسْنَانِهِ؛ مجموعه ورام/ج ۱/۱۱۷). روح باید اینگونه باشد که ابتدا به دنبال زیبایی باشد.

خانم‌ها به هنگام ناراحتی، به صورت مبالغه‌آمیز سخن منفی می‌زنند/ بدزبانی زیبانگاری را از بچه‌ها

می‌گیرد

• هر گروه سنی و هر گروه جنسی عیب مخصوص برای خودش دارد. مثلاً عیب مردان این است که زیاد به غرورشان اهمیت می‌دهند. لازم است خانم‌ها غرور مردها را حفظ کنند. در خانم‌ها هم یک عیب هست که رایج است. عیب رایج خانم‌ها این است که بدزبانی دارند. مثلاً خانم‌ها وقتی به دلیلی از دست مرد خود عصبانی می‌شوند می‌گویند من اصلاً از تو خیری ندیده‌ام؛ در حالیکه خیر زیادی هم از او دیده است. یعنی خانم‌ها به صورت مبالغه‌آمیز حرف منفی می‌زنند. اگر خانمی اینطور نبود، روی خودش کار کرده است و عادی نیست. ولی اگر مردی منفی‌باف نبود، عادی است. اگر زنی منفی‌باف نبود، ارزش بالایی دارد. نکته بعدی اینکه اگر خانم‌ها منفی‌بافی کردند و مبالغه‌آمیز از یک مورد منفی حرف زدند، کلافه نشو! نگو: این خانم دیگر من را دوست ندارد.

• خانم‌ها باید مواظب باشند تا بدزبانی خود را ترک کنند چون بچه‌ها را فاسد بار می‌آورد و زیبانگاری را از آنها می‌گیرد. در این صورت بچه‌ها بدزبان می‌شوند و اهل غر زدن خواهند شد. زیباگرا، زیبانگر، زیبا رفتار و زیباگفتار باشیم. زیبا منش باشیم و اساساً به زیبایی‌ها اهمیت بدهیم. در زیبایی‌ها، و بویژه زیبایی‌های باطنی باید غرق شد. با این زیبایی باید دیگران را به سمت دین بکشیم.

• در خانواده زیبا رفتار باشیم. باید فرزندانمان را آنقدر با محبت بزرگ کنیم که اگر روزی شنیدند در کربلا به بچه‌های امام حسین(ع) سیلی زده‌اند بپرسند بابا مگر بچه‌ها را هم می‌زنند!!

